

Sodišče: Višje sodišče v Ljubljani

Oddelek: Kazenski oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSLJ:2013:II.KP.65803.2012

Evidenčna številka: VSL0063027

Datum odločbe: 11.12.2013

Senat, sodnik posameznik: Marjeta Švab Širok, (preds.), Milena Jazbec Lamut (poroč.), Mitja Šinkovec (član)

Področje: KAZENSKO MATERIALNO PRAVO

Institut: kaznivo dejanje javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti - sovražni govor - romska skupnost - milejši zakon

Zveza: KZ-1 člen 297, 297/1.

Jedro

Kaznivo dejanje javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti je le tisto dejanje, ki je storjeno na tak način, da lahko glede na konkretne okoliščine ogrozi ali moti javni red in mir. Podano mora biti konkretno ogrožanje, ki se mora pokazati v neposredni nevarnosti, posegu v telesno ali duševno celovitost posameznikov, oviranju izvrševanja pravic ali dolžnosti ljudi, državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil na javnem kraju. Dejanja spodbujanja ali razpihovanja morajo biti take narave, da v okolju in razmerah, v katerih so storjena, do kršitev javnega reda in miru ne privedejo le zato, ker so pravočasno posredovali pristojni organi ali posamezni udeleženci oziroma druge navzoče osebe ali zaradi pravočasnega prenehanja sovražnega govora.

V izreku sodbe opisano kaznivo dejanje ne obsega vseh zakonskih znakov, ker ni opisano, da naj bi obdolženec storil dejanje na način, ki lahko ogrozi ali moti javni red in mir ali z uporabo grožnje, zmerjanja ali žalitev.

Izrek

I. Pritožbi zagovornika obdolženega A. L. se ugotovi in se izpodbijana sodba spremeni tako, da se obdolženec iz razloga po členu 358 ZKP

o p r o s t i o b t o ž b e ,

da je dne 15.2.2011 ob 11.16 uri na spletni portal Radio K. pod objavljeni članek z naslovom "Podjetnik, tarča vlovov in kraj" zapisal in spletu javno objavil svoj sovražni komentar, uperjen zoper romsko skupnost,

ki ima po 65. členu Ustave poseben položaj in posebne pravice romske skupnosti, ki živi v Sloveniji, ki se je glasil: "Par palc amonala, par bom M75 in par AK-47 za vsak slučaj, mislim, da drugače ne bo šlo. Ali pa tista varianta eden po eden bi tudi šla, da se malo zamislijo. K. prosim za glasbeno željo: Korado/Brendi, kam so šli vsi cigani. Hvala", s čimer je na škodo romske skupnosti spodbujal narodnostjo sovraštvo, nasilje in nestrpnost, s čimer naj bi storil kaznivo dejanje javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti po prvem odstavku 297. člena Kazenskega zakona (KZ-1).

II. Na podlagi prvega odstavka 96. člena ZKP obremenjujejo stroški kazenskega postopka iz 1. do 5. točke drugega odstavka 92. člena ZKP ter potrebni izdatki obdolženca in potrebni izdatki ter nagrada njegovega zagovornika, proračun.

Obrazložitev

1. Z v uvodu navedeno sodbo je Okrajno sodišče v Novem mestu obdolženega A. L. spoznalo za krivega kaznivega dejanja javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti po prvem odstavku 297. člena KZ-1. Izreklo mu je pogojno obsodbo, v kateri mu je določilo kazen en mesec zapor s preizkusno dobo enega leta in odločilo, da se obdolženec po četrtem odstavku 95. člena ZKP oprosti plačila stroškov kazenskega postopka.

2. Zoper sodbo se je pritožil njegov zagovornik iz pritožbenih razlogov bistvene kršitve določb ZKP, kršitve kazenskega zakona ter zmotne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja, pritožbenemu sodišču pa je predlagal, da izpodbijano sodbo spremeni tako, da obdolženca oprosti obtožbe.

3. Pritožba je utemeljena.

4. Pritožnik uveljavlja, da izrek sodbe ne vsebuje vseh zakonskih znakov kaznivega dejanja javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti po prvem odstavku 297. člena KZ-1 in zatrjuje, da v opisu dejanja ni navedeno, da je dejanje storjeno na način, ki lahko ogrozi ali moti javni red in mir ali z uporabo grožnje, zmerjanja ali žalitev. Pritožba navaja, da v izreku sodbe manjka zakonski znak kaznivega dejanja.

5. Pritožbeno sodišče ugotavlja, da je v času, ko je bilo storjeno v izreku sodbe opisano kaznivo dejanje, veljal KZ-1, ki je v prvem odstavku 297. člena določal, da to dejanje stori, kdor javno spodbuja ali razpihuje narodnostno, rasno, versko ali drugo sovraštvo, razdor ali nestrpnost, ali spodbuja k drugi neenakopravnosti zaradi telesnih ali duševnih pomanjkljivosti ali spolne usmerjenosti. V izreku sodbe opisano kaznivo dejanje je zato obsegalo vse zakonske znake kaznivega dejanja po prvem odstavku 297. člena KZ-1. Dne 15. 5. 2012 pa je začela veljati novela KZ-1B, po kateri stori temeljno obliko kaznivega dejanja javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti (prvi odstavek 297. člena KZ-1), kdor javno spodbuja ali razpihuje sovraštvo, nasilje ali nestrpnost, ki temelji na narodnostni, rasni, verski ali etnični pripadnosti, spolu, barvi kože, poreklu, premoženjskem stanju, izobrazbi, družbenem položaju, političnem ali drugem prepričanju, invalidnosti, spolni usmerjenosti ali katerikoli drugi osebni okoliščini in je dejanje storjeno na način, ki lahko ogrozi ali moti javni red in mir, ali z uporabo grožnje, zmerjanja ali žalitev. V prvem odstavku sta torej dodana dva alternativno vsebinsko nova (dodatna) zakonska znaka. Kaznivo dejanje je le tisto dejanje, ki je storjeno na tak način, da lahko glede na konkretne okoliščine ogrozi ali moti javni red in mir. Podano mora biti konkretno ogrožanje, ki se mora pokazati v neposredni nevarnosti, posegu v telesno ali duševno celovitost posameznikov, oviranju izvrševanja pravic ali dolžnosti ljudi, državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil na javnem kraju.

Dejanja spodbujanja ali razpihovanja morajo biti take narave, da v okolju in razmerah, v katerih so storjena, do kršitev javnega reda in miru ne privedejo le zato, ker so pravočasno posredovali pristojni organi ali posamezni udeleženci oziroma druge navzoče osebe ali zaradi pravočasnega prenehanja sovražnega govora. Ravnanje storilca mora biti usmerjeno k učinkom v širši javnosti, v ospredju je njegovo vplivanje na druge ljudi, praviloma na večje nedoločeno število oseb, v razmerah in na način, ko hude besede preidejo v nasilna dejanja. Povečana nevarnost takega izražanja se kaže v načinu storitve, v okoliščinah, zaradi katerih nadaljnjega poteka dogodkov storilec noče ali ne more sam obvladovati, ker ni več odvisen od njegove volje. Pri presoji narave protipravnosti je potrebno upoštevati stopnjo verjetnosti, nevarnosti in obsega ter posledic konkretnih dejanj, ki lahko sledijo sovražnemu govoru. Druga nova (dodatna) okoliščina, na podlagi katere javno spodbujanje sovraštva, nasilja in nestrpnosti po novem izpolni znake kaznivega dejanja, je uporaba grožnje, zmerjanja ali žalitev. Tudi ta dejanja morajo biti hujša oziroma morajo širše ogroziti in prizadeti (motiti) mir, strpnost in sožitje med ljudmi. Kazenskoopravni okvir kaznivega dejanja po prvem odstavku 297. člena KZ-1 je z novelo torej širši od prejšnjega. Glede dodatne zahteve po posebnem načinu ali sredstvu storitve, ki je prejšnji zakonski tekst ni obsegal, je milejši za storilce, ki s svojim dejanjem tega znaka niso uresničili, zaradi česar take okoliščine zanje ne bi bilo mogoče vključiti v opis obtožnega akta oziroma izrek sodbe (Razširjena uvodna pojasnila KZ-1 z noveloma KZ-1A in KZ-1B, dr. Matija Ambrož in Hinko Jenull, GV Založba, Ljubljana, 2012).

6. 7. člen KZ-1 določa, da se za storilca kaznivega dejanja uporablja zakon, ki je veljal ob storitvi kaznivega dejanja. Če se po storitvi kaznivega dejanja zakon spremeni (enkrat ali večkrat), se uporablja zakon, ki je milejši za storilca. V konkretnem primeru je torej glede kaznivega dejanja po členu 297 KZ-1 novela KZ-1B milejša za obdolženca, saj iz opisa dejanja in tudi ugotovljenega dejanskega stanja ne izhaja, da bi bilo dejanje storjeno na tak način, da lahko ogrozi ali moti javni red in mir do take mere, da bi to predstavljalo konkretno ogrožanje, ki bi predstavljalo neposredno nevarnost posegov v telesno in duševno celovitost posameznikov. V opisu dejanja je povzet komentar obdolženca, ki ga je napisal na spletni portal Radia K. kot odgovor na objavljen članek v zvezi z vlomi oziroma ropi, v katerem sicer omenja palice amonala in bombe ter varianto eden po eden. Iz takšne vsebine pa je možno povzeti, da naj bi obdolženec nakazoval, na kakšen način bi se dalo Romov znebiti oziroma jih prestrašiti, da, "se malo zamislijo", vendar ob takšnem zapisu ni mogoče govoriti o konkretnih okoliščinah, ki bi ogrozile ali motile javni red in mir. Vsebina zapisa namreč ni takšna, da bi kazala na neposredno nevarnost, da bo zaradi njega prišlo do posega v telesno ali duševno celovitost posameznika. Obdolženec je izrazil zgolj svoje mnenje, ki ga je podkrepil celo z glasbeno željo "kam so šli vsi Cigani", zato zapisano ni bilo usmerjeno na širšo javnost z namenom vplivanja na širši krog ljudi, naj preidejo k nasilnim dejanjem. Tako se pokaže, da v izreku sodbe opisano kaznivo dejanje, za katerega je bil obdolženec spoznan za krivega, ne obsega zakonskih znakov kaznivega dejanja javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti po noveli KZ-1 v zvezi s KZ-1B v zvezi s členom 7 KZ-1, in tudi sicer iz dejanskega stanja izhaja, da s svojim dejanjem obdolženec ni izpolnil nobenega od dodatnih zakonskih znakov kaznivega dejanja.

7. Pritožbeno sodišče zato sprejema pritožbeni očitke, da v izreku sodbe opisano kaznivo dejanje ne obsega vseh zakonskih znakov, ker ni opisano, da naj bi obdolženec storil dejanje na način, ki lahko ogrozi ali moti javni red in mir ali z uporabo grožnje, zmerjanja ali žalitev. Z v izreku sodbe opisanim ravnanjem pa obdolženi tudi ni izpolnil nobenega od dodatnih zakonskih znakov. Sodišče prve stopnje je torej kršilo kazenski zakon v škodo obdolženca. Pritožbeno sodišče je zato ugodilo pritožbi zagovornika in izpodbijano sodbo spremenilo tako, da je obdolženca oprostilo obtožbe.

8. Ker je obdolženec oproščen, v skladu z določbo prvega odstavka 96. člena ZKP, obremenjujejo stroški

kazenskega postopka, proračun.

Datum zadnje spremembe: 19.03.2014